

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 6. februar 2015
Kontor: Formueretskontoret
Sagsbeh: Katrine Drejer Vienberg
Sagsnr.: 2015-0037-0116
Dok.: 1468885

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 1 vedrørende forslag til lov om fremtidsfuldmagter (L 93), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 23. januar 2015. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Preben Bang Henriksen (V).

Mette Frederiksen

/

Thomas Klyver

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 1 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om fremtidsfuldmagter (L 93):

”Vil ministeren yde teknisk bistand og redegøre for sin holdning til et ændringsforslag, der sikrer, at der ved selve oprettelsen af en fremtidsfuldmagt skal være samme ”sikkerhedsforanstaltninger” som ved oprettelsen af et testamente, jf. arveloven, hvor enten to vidner eller en notar bevidner, at fuldmagtsgiver er ved sine fulde fem?”

Svar:

1. Et ændringsforslag som anført i spørgsmålet kan efter Justitsministeriets opfattelse formuleres på følgende måde:

**”Æ n d r i n g s f o r s l a g
til
Forslag til lov om fremtidsfuldmagter (L 93)**

Af (...):

Til § 3

1. § 3 affattes således:

”§ 3. En fremtidsfuldmagt skal for at være gyldig oprettes skriftlig og underskrives eller vedkendes for en notar eller under samtidig tilstedeværelse af to vidner. Arvelovens § 63, stk. 2, og § 64, stk. 1 og 2, stk. 3, nr. 3, og stk. 5, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. For hver fuldmagtsgiver kan der alene være oprettet én fremtidsfuldmagt.

Stk. 3. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om notarens virksomhed, opbevaring af en kopi af fremtidsfuldmagten, indberetning til Bil- og Personbogen og adgangen til at få oplysninger om oprettede fremtidsfuldmagter.”

[Bestemmelse om oprettelse af fremtidsfuldmagter]

Til § 4

2. I § 4, stk. 4, udgår ”i Fremtidsfuldmagtsregistret”.

[Konsekvensændring]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Den foreslåede ændring af lovforslagets § 3 indebærer, at en fremtidsfuldmagt for at være gyldig skal oprettes skriftligt og underskrives eller vedkendes for en notar eller under samtidig tilstedeværelse af to vidner, jf. stk. 1.

En fremtidsfuldmagt vil således efter ændringsforslaget kunne oprettes på to måder. Enten skal fuldmagten underskrives eller vedkendes for en notar (notarfremtidsfuldmagt), eller også skal fuldmagten underskrives eller vedkendes under samtidig tilstedeværelse af to vidner (vidnefremtidsfuldmagt).

Den foreslåede ændring indebærer endvidere, at arvelovens § 63, stk. 2, om foretagelse af notarialforretningen og arvelovens § 64, stk. 1 og 2, stk. 3, nr. 3, og stk. 5, om vidneoprettelse af testamenter finder tilsvarende anvendelse for oprettelse af fremtidsfuldmagter.

Ændringsforslaget vil dermed indebære, at formkravene til oprettelse af fremtidsfuldmagter med enkelte tilpasninger vil svare til arvelovens regler om oprettelse af testamenter, herunder i forhold til indholdet af notarpåtegningen, kravene til de personer, som kan fungere som vidner, og indholdet af vidnepåtegningen.

Den foreslåede *stk. 2* svarer til lovforslagets § 3, stk. 2, dog med den konsekvensændring, at udtrykket ”Fremtidsfuldmagtsregistret” udgår af stykket. Konsekvensændringen er en følge af, at fremtidsfuldmagter, der oprettes for vidner – på samme måde som vidnetestamenter – ikke vil skulle registres i et offentligt register i forbindelse med oprettelsen.

Den foreslåede *stk. 3* er en bemyndigelsesbestemmelse, hvorefter justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om notarens virksomhed, opbevaring af en kopi af fremtidsfuldmagten, indberetning til Bil- og Personbogen og adgangen til at få oplysninger om oprettede fremtidsfuldmagter.

Bemyndigelsen indebærer, at justitsministeren vil kunne fastsætte nærmere regler om notarens virksomhed mv. i forhold til fremtidsfuldmagter, som svarer til de regler, der efter bekendtgørelse nr. 1555 af 18. december 2007 om notarialforretninger med senere ændringer gælder for oprettelse af notartestamenter.

Der vil således kunne fastsættes regler om, at oprettelse af fremtidsfuldmagter for notar vil skulle registreres i et register svarende til Centralregistreret for Testamenter, der føres af Tinglysningsretten i tilknytning til Personbogen.

I konsekvens af ændringsforslaget vil tilbagekaldelse og ændring af en fremtidsfuldmagt, inden fuldmagten er sat i kraft, skulle ske for notar eller for vidner, idet det følger af lovforslaget § 21, stk. 2, at en fremtidsfuldmagt, der ikke er sat i kraft, kan ændres eller tilbagekaldes i overensstemmelse med reglerne for oprettelse af fremtidsfuldmagter, jf. § 3. Dette svarer til arvelovens § 67, stk. 1, hvorefter tilbagekaldelse og ændring af et testamente skal ske i overensstemmelse med reglerne for oprettelse af testamenter.

Til nr. 2

Den foreslåede ændring af lovforslagets § 4, stk. 4, hvorefter udtrykket ”Fremtidsfuldmagtsregistret” udgår, er en konsekvensændring som følge af ændringsforslagets nr. 1. Konsekvensændringen er en følge af, at fremtidsfuldmagter, der oprettes for vidner – på samme måde som vidnetestamenter – ikke vil skulle registres i et offentligt register i forbindelse med oprettelsen. Dermed vil det ikke – som efter lovforslaget – være en betingelse for gyldig oprettelse af en fremtidsfuldmagt, at oprettelsen er sket i et offentligt register.”

2. Justitsministeriet kan ikke støtte et sådant ændringsforslag. Det skyldes, at ændringsforslaget bl.a. vil indebære, at borgerne ikke vil kunne oprette – og senere ændre – fremtidsfuldmagter uden medvirken af notar eller vid-

ner. Der vil dermed være tale om en væsentlig mere administrativ tung og omkostningsfuld ordning end den, der er lagt op til med lovforslaget.

Borgerne vil således ikke, som det er tilsigtet i lovforslaget, nemt og hurtigt via en digital selvbetjeningsløsning kunne oprette og senere ændre en fremtidsfuldmagt. I stedet vil borgerne være nødsaget til at skulle afvente en notarforretning, der som udgangspunkt finder sted på dommerkontoret, eller finde to uvildige vidner og indvi de pågældende i sagen. For notarpårettelse vil borgerne endvidere skulle betale en retsafgift på 300 kr., jf. retsafgiftslovens kapitel 7.

Det bemærkes, at målgruppen for fremtidsfuldmagtsordningen ikke er begrænset til ældre eller personer, der har fået en demensdiagnose. Ordningen rækker mange år frem og skal ses som en slags forsikring, som alle borgere er målgruppe for at tegne. En for tung oprettelsesordning vil kunne risikere at afholde personer fra at benytte ordningen.

Ændringsforslaget vil endvidere indebære, at fremtidsfuldmagter skal oprettes på papir og ikke digitalt. Dette afspejler efter Justitsministeriets opfattelse ikke samfundsudviklingen og den fælles offentlige digitaliseringsstrategi. En digital løsning vil således muliggøre en hensigtsmæssig IT-understøttelse af ordningen og samspil med andre offentlige IT-systemer, herunder de digitale selvbetjeningsløsninger, der anvendes som følge af den obligatoriske digitale kommunikation mellem borgerne og det offentlige. Borgerne kan allerede i dag foretage meget væsentlige dispositioner digitalt, f.eks. tinglysning af salg af fast ejendom, bankforretninger, oprettelse af livstestamenter mv., og der kommer løbende flere områder til. Et nyt retsinstitut som fremtidsfuldmagtsordningen bør således – også for at være fremtidssikret – ligeledes være baseret på en digital løsning.

Det bemærkes i den forbindelse, at en fremtidsfuldmagt har en anden karakter end et testamente. Et testamente tager sigte på en bestemt fremtidig begivenhed – fordeling af en persons aktiver ved dennes død – og har som primær adressat den begrænsede kreds af personer og myndigheder, som har del i skiftebehandlingen. En fremtidsfuldmagt tager derimod sigte på løbende varetagelse af en persons økonomiske og personlige forhold, mens den pågældende stadig er i live. Fremtidsfuldmagten kan således omfatte mange forskellige mere eller mindre forudsigelige begivenheder og løbende involvere mange forskellige private såvel som offentlige interessenter. En fremtidsfuldmagt kan endvidere ændres efter, at fuldmagten er trådt i kraft, og den til enhver tid gældende fremtidsfuldmagt bør således løbende

være nemt tilgængelig for private og offentlige interessenter. Behovet for IT-understøttelse af fremtidsfuldmagtsordningen, herunder i forhold til at overføre data om fremtidsfuldmagter mellem IT-systemer, vil således være markant større end i forhold til testamentsordningen.

Endvidere vil ændringsforslaget indebære, at der forud for ikraftsættelsen af fremtidsfuldmagten kun vil være en offentlig registrering af oplysninger om fremtidsfuldmagter, der er oprettet for notar, men ikke af vidneoprettede fremtidsfuldmagter. Dette kan efter omstændighederne indebære, at vidnefremtidsfuldmagter først kommer for dagen i forbindelse med en anmodning om ikraftsættelse. En sådan ordning vil ikke indebære den samme sikkerhed for, at det er den korrekte og nyeste version af fremtidsfuldmagten, der sættes i kraft, set i forhold til den ordning, som lovforslaget lægger op til.

Som ved mange andre ordninger kan risikoen for misbrug i forhold til den med lovforslaget foreslåede ordning ikke udelukkes med 100 pct. sikkerhed. Ud over en sikker fastlæggelse af fuldmagtsdokumentets indhold giver den digitale oprettelsesordning imidlertid en væsentlig større sikkerhed for, at det er fuldmagtsgiveren selv, der har oprettet fuldmagten, end en underskrift på et papir, som i mange tilfælde anvendes ved almindelige fuldmagter i dag.

Hertil kommer, at Statsforvaltningen i forbindelse med anmodningen om ikraftsættelse vil skulle vurdere, om fremtidsfuldmagten er gyldigt oprettet, jf. lovforslagets § 7, stk. 3. Hvis der er begrundet tvivl om, hvorvidt det er fuldmagtsgiveren selv, der har oprettet fremtidsfuldmagten – eller om vedkommende på oprettelsestidspunktet var i stand til at handle fornuftsmæssigt – bliver fuldmagten ikke sat i kraft af Statsforvaltningen.

Det grundlag, som Statsforvaltningen har for at vurdere spørgsmålet om fuldmagtsgiverens evne til at handle fornuftsmæssigt, vil i mange tilfælde være væsentligt mere udbygget end den kortvarige samtale med fuldmagtsgiveren, som en notar almindeligvis vil skulle bygge sin vurdering af samme spørgsmål på. Den lægeerklæring, der som altovervejende udgangspunkt indgår i Statsforvaltningens afgørelsesgrundlag, vil bl.a. indeholde oplysninger om det forudgående sygdomsforløb med henblik på, at Statsforvaltningen får mulighed for at vurdere, om fuldmagtsgiverens var habil på oprettelsestidspunktet. Hvis oplysningerne herom vurderes mangelfulde, eller der i øvrigt er anledning hertil, vil Statsforvaltningen i med-

før af lovforslagets § 6 kunne indhente yderligere oplysninger om fuldmagtsgiverens helbredsmæssige tilstand på oprettelsestidspunktet.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at den digitale oprettelsesmodel, som lovforslaget lægger op til, er tidssvarende og udgør en passende balance mellem de involverede hensyn, herunder i forhold til ordningens tilgængelighed for borgerne og værnet mod misbrug.

Som det fremgår af pkt. II, 2.1 i den kommenterede høringsoversigt (REU 2014-15, L 93, bilag 1), har høringsparterne – bortset fra ét høringssvar fra Danske Advokater m.fl. – ikke stillet spørgsmålstegn ved den valgte digitale oprettelsesmodel. Organisationer som Hjernesagen og Alzheimerforeningen, som repræsenterer fuldmagtsgiveres interesser, og Finansrådet, KL og Danske Regioner, som repræsenterer de væsentligste tredjeparters interesser, har således ikke stillet spørgsmålstegn ved en digital oprettelsesordning. Advokatrådet har heller ikke stillet spørgsmålstegn ved modellen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.1.5. i lovforslagets almindelige bemærkninger og pkt. II, 2.1 i den kommenterede høringsoversigt (REU 2014-15, L 93, bilag 1), hvor Justitsministeriets overvejelser om oprettelsesmodellen er beskrevet.